

«Λυκίσκα» Μια Αυτοκρατορική Εταιρία

«Μόλις η γυναίκα του αυτοκράτορα Κλαύδιου έβλεπε τον άνδρα της κοιμισμένο, τολμούσε να προτιμά ένα φτωχοκρέβατο παρά το κρεβάτι της στα ανάκτορα. Μεσ τη νύχτα, ντυμένη μ'έναν μανδύα με κουκούλα, η αυτοκρατορική πόρνη τό 'σκαγε μαζί με μια υπηρέτρια. Κριβοντας τα μαύρα της μαλλιά κάτω από μια ξανθιά περούκα, μπαίνει μεσ στη ζέστη του οίκου ανοχής με τη φαγωμένη κουρτίνα. Έχει κλεισεί για λογαριασμό της ένα δωματάκι και μια ταμπέλα την παρουσιάζει με το ψευδώνυμο Λυκίσκα¹. Εκεί εκδίδεται με τα στήθη καλυμμένα με χρυσό δίχτυ και δείχνει την κοιλιά της που σε γέννησε, ευγενικέ Βρεταννικέ. Κάνει γλύκες στον πελάτη και ζητά την πληρωμή της. Όταν ο Ιεπό² λέει στα κορίτσια να φύγουν, εκείνη το κάνει με πολλή λύπη. Το μόνο που μπορεί είναι να αφήσει τελευταία το δωματιό της, φλογισμένη ακόμα απ' τους ακατανίκητους πόθους της, κουρασμένη απ' τους άνδρες αλλά όχι ακόμα χορτασμένη. Αποθητική, ξεδιάντροπη, με τα μάγουλα μαντισμένα απ' τον καπνό της λάμπας, φέρνει στην αυτοκρατορική κλίνη την ταργγάδα του πορνείου.»

(Ιουβενάλιος, Σάτιρες VI, στ. 115-132)

Η Ρώμη, η Αιώνια Πόλη, η πόλη του ρωμαϊκού Forum, της Συγγλήτου και του Κολοσσαίου, της καθημερινής οχλαγωγίας που επικρατούσε από την αυγή έως τη δύση του ηλίου, με τον διαρκή συρφετό από πολιτικούς και απλούς περαστικούς στους πολύβουους δρόμους της, η πόλη των κάθε λόγης τσαρλατάνων, απατεώνων, μάντεων, θαυματοποιών και περιθωριακών ανδρών αλλά και γυναικών, εταίρων, υπήρξε για αιώνες η μητρόπολη της ανηθικότητας και ο «παράδεισος» του υπόκοσμου. Μια άνευ προηγουμένου εισροή χιλιάδων απόζητων δημιούργησε την πιο πολυάνθρωπη πόλη του αρχαίου κόσμου, πρότυπο των σημερινών μεγαλουπόλεων. Χιλιάδες άνθρωποι συγκεντρώθηκαν σε πολυώροφα σπίτια (insulae), διατρέχοντας συχνά πραγματικό κίνδυνο να πέσουν θύματα κάποιας κατάρρευσης ή πυρκαϊάς. Ιδανικός και ασφαλής τόπος για την ανάπτυξη παράνομων συναλλαγών και υψηλής εγγληματικότητας. Αθλίες συνοικίες, όπως η Σοβόρα και η περιοχή του Ιπποδρόμου, «φιλοξένησαν» τα πιο κακόφημα πορνεία της Ρώμης και όλης της αυτοκρατορίας. Σε αυτά τα «σπίτια της ηδονής» έβρισκαν κορεσμό στον πόθο τους μετανάστες, σκλάβοι και εργάτες από τις αποβάθρες του Τίβερη και της Οστίας. Πείνα και απόλαυση συντρέφονταν τον μεγάλο ρωμαϊκό όγλο. Γυναίκες, όρθιες και σχεδόν ολόγυμνες, μπροστά στο βρώμικο δωματάκι τους, ήταν έτοιμες να προσφέρουν τα θέληγträ τους στον άγνωστο διαβάτη, υποχρεωμένες από μια ζωτική αναγκαιότητα που δεν αφήνει χώρο για συναισθήματα. «Μάγουλα πασαλειμμένα με κοκκινάδι και σώμα ασπρισμένο με στουπέ-

Σάτιρος και μαινάδα. Τοιχογραφία από την Πομπηία, τομέας V, insula I, αρ. 18. Οικία των Επιγραφών (περιστύλιο). Βασιλεία του Νέρωνα.

τοι» ήταν τα «όπλα» για να προσελκύσουν οι Ρωμαίες «λύκαινες» τους αναζητητές της ηδονής. Μια παράξενη γοητεία, η γοητεία της νύχτας και της ανηθικότητας, προσέλκυε κάθε κατηγορία ανθρώπων στην αρχαία Ρώμη: πλούσιους, συγγλητικούς, εμπόρους και απλούς εργάτες, αλλά ακόμη και εκκεντρικές ή ιδιόρρυθμες προσωπικότητες, όπως αυτή της Ρωμαίας αυτοκράτειρας Μεσαλίνας, αν και αμφισβητήθηκε πειστικά το γεγονός ότι είχε την προαναφερόμενη «διπλή» ζωή. Είναι πιθανό πως αυτή της η φήμη καλλιεργήθηκε από την ούτως ή άλλως απελευθερωμένη σεξουαλική ζωή των γυναικών της υψηλής κοινωνίας στην αρχαία Ρώμη.

Δημήτριος Ν. Γαρουφαλής
Αρχαιολόγος
Δ/τής Σύνταξης

1. Το «Λυκίσκα», που έχει διαλέξει εδώ η Μεσαλίνα, είναι ψευδώνυμο του «λύκαινας».
2. Εμπόρος σκλάβων.